

470 808 i

Jutlus

teksti üle Matt. 10, 34-39 ühes
ensegeetilis-homileetiliselt põh-
jendatud dispositsiooniga.

Autori märgusõna: "Algaja."

Lindorff, Nikolai

Auhinnatöö
470808

1. XII. 1930. a. on käsolehtöö
jutluse I (altriseelt II) auhin-
na väärtusena tunnustata-
tud.

Autor: Vik. Hindorff ~~Wamborff~~
Jutlus

teksti üle Matt. 10, 34-39 ühes ekse-
geetilis-homileetiliselt põhjendatud dispo-
sitsiooniga.

1-A

2657

1. Besser, W. F. Das Evangelium St. Matthäus.
Halle, 1868. — S. 284-285.

2. Keil, C. Fr. Commentar über das Evangelium
des Matthäus. Autori märkusõna: „Algaja“

3. Lange, J. P. Das Evangelium nach Matthäus.

[Faint, illegible handwriting at the top of the page]

2

2

[Faint, illegible handwriting on the left side of the page]

[Faint, illegible handwriting on the right side of the page]

[Faint, illegible handwriting at the bottom of the page]

3. verbesserte Aufl. Leipzig, 1868. — Nr. 155—157.

H. Meyer, H. A. W. Kritisch exegetischer Kommen-
tar i. d. N. T. I. Exegetilise ning homileeti-
line dispositioon.
Evangelium. 3. Aufl. Dr. B. Weiss.
Göttingen, 1890. — Nr. 205—206.

F. Spurgeon, C. H. The Gospel of the Kingdom.
A popular exposition according to
Matthew. London, 1899. — Nr. 44—45.

B. Harutus.

1. Besser, W. F. Das Evangelium St. Matthäi...
Halle, 1868. — Nr. 281—285.

2. Keil, C. Fr. Commentar über das Evangelium
des Matthäus. Leipzig, 1877. — Nr. 262—263.

3. Lange, J. P. Das Evangelium nach Matthäus.

3. verbesserte Aufl. Leipzig, 1868. — Nr. 155 — 157.

4. Meyer, H. A. W. Kritisch exegetischer Kommentar ü. d. N. P. I. Abtheilung 1. Hälfte. Das Matthäusevangelium. 8. Aufl., neu bearbeitet von Dr. B. Weiss. Göttingen, 1890. — Nr. 205 — 206.

5. Spurgeon, C. H. The Gospel of the Kingdom. A popular exposition of the gospel according to Matthew. London, 1893. — Nr. 44 — 45.

B. Harutus.

Käesolevat teksti—Matt. 10, 34—39 — võib jagada kolme ossa. I osa: salmid 34—36, II osa: salmid 37—38, III osa: salm 39.

Esimeses osas ennustab Kristus riidu ja vaenu, mis tõuseb Tema pärast ka kõige lähemate sugulaste keskel. Teises osas nõuab Kristus, et Teda rohkem armastataks; ainult see on Kristuse väärt,

kes Tema nimel lööb lahti kõige kallimast maisest varast. Kolmandas osas töötab Kristus igavest elu neile, kes Temaile kõigis eluraskusis truuks jäävad, aga jäädavat surma neile, kes maapealseid väärtusi enam armastavad kui Teda.

Kõnesolevais Pühavirija sõnades manitseb Kristus jüngerid omavahelisele kokkuhoidmise tarvidusele elseivate tagakiusamiste puhul, mis tekivad Tema maailmatuleku pärast (salmid 34-36) ja Ta tahab istutada jüngerite südamesse eneseohverdamise tarviduse tunnet (salmid 37-39). (Keil). Need Kristuse sõnad on esialgselt alalhoidunud Luk. 12, 51-53 ja Luk. 14, 26 jj. (Meyer).

34. Μη νομίσητε ότι ήνωρ βασιευ ειρηνην ειπεν εις τους υιους ηνωρ. ουκ ήνωρ βασιευ ειρηνην ειπεν μηδεναν. — Μη νομίσητε (Änge mötelge, vöndle Matt. 5, 17) astub vale eelduse vastu, mis tehakse Tema tuleku eesmärgi kohta. Iisrael unistas ainult suurest maapealsest rahuriigist, mida olevat Messias üleshitama tulnud.

(Meyer). Bapšiv (viskama, eesti Evangeliumis
"läkitama") väljendab ärcilist, rutulist, ootama-
tut tegevust, nagu ühe viskega ligitoomist. Kris-
tus ei ole tulnud (ἦλθον) rahu maapeale
"viskama" ega "väljanõiduma". Kristuse maa-
ilmatulenu lõpusiht oli inimeste rahu uuenda-
mine Jumalaga ja nende eneste vahel. Aga see
lõpusiht ei lase ennast ühe hoobiga maksma
panna, vaid teda võib kättesaada ainult patu
ja selle tagajärje hävitamise kaudu. Aga patu
ja kurjuse hävitamine, mille võime alla on ini-
mesed patu läbi sattunud, äratab riidu ja sõ-
da, mis purustab kõige lähemad perekonna-
sidemed, sest ollakse kas Kristuse poolt või vastu,
kas jätkatakse patuteenimist või lastakse
end patuorjusest vabastada. Selles mõttes ei
ole Kristus oma tulukuga mitte rahu, vaid
sõja maapeale "visanud". (Keil). Sest tõde ärata-
tab opositsiooni, puhtus erutab vaenu ja õiglus
äratab üles kõik vale jõud. (Spurgeon). M2-

χαρῶν (mõõka, võrdle 1. Moos. 34, 26. Joos. 8, 24); mõõk, kui tüübiline sõjariist, tähendab kujukalt võitlust, taplust, mis süttib põlema Kristuse tunnustamise pärast juba lähemal ajal (võrdle Matt. 10, 21 jj), et Kristuse-sõbraline truudus, ustavus oma proovi välja kannaks. (Meyer). Vana maailm on tardunud oma poliitilistesse harjumustesse. Sellele maailmale ei saa Kristus läkitada rahu, vaid mõõka, et asutada oma rahuriiki. Vana inimene, vana maailm, — kõik see peab surema, kui maailma printsüübid satuvad konflikti Jumalariigi printsüüptidega. (Lange).

35-36. ἤμενοι γὰρ συχάμεν ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νόμωθεν κατὰ τῆς πενθέρας αὐτῆς, καὶ ἔχθοι τοῦ ἀνθρώπου οἱ οὐκ ἔχοντες αὐτὸν. — Värsid 35-36 kirjeldavad eelseisvat võitlust Miina 7, 5-6 järel; seda kohta püüdnud ka Matt. 10, 21. Lihaline-jumalilik rahuigatsus keenas

rahuriigi ettekujutise prohvetitelt. Kristuse (resp. Messia) riigis valitsevast rahust kuulutab iseäranis prohvet Mica. (Võrdle Mica 4,4). Kristus võtab prohvet Mica tunnistajaks ja ütleb, et rahu, millest inglid Betlemmas Tema söime kohal laulsid (Luk. 2, 14), ei või teisiti tulla, kui Jumala au võiduhinna näol; see rahu ei või enne tulla kui pärast sõda, mida Jumal Kristuse läbi igale lihale kuulutab; selles võitluses äratub Jumal enese ja oma kodakondsete vastu nende inimeste vaenulikkuse, kes peavad oma koda armsamaks kui Jumala koda ja maist rahu kallimaks, kui jumaliku rahu. (Besser). ἰχθῦς (sõnast ἰχθύς , lahutama, tülli ajama) s.t.: asetada inimesed lahutavasse, parteivaenuliku seisucorda — poeg isa vastu, tütar ema vastu jne. ἐχθρῶν (võrdle 1. Moos. 11, 31; Rutt 1, 6), see tähendab vaenlaste juures noort naist, iseäranis minijat, mitte aga pruuti. ἐχθροὶ (vaenlased) on "õeldis ja seisab rō"

hutatalt lause alguses. (Keil, Meyer). Vaenu kää-
 rimise kestel, kusjuures õigus püüab ülekaalu,
 hävinevad loomulikud sugulussidemed, kui na-
 hu alalhoidjad. Kristuse tulek majja on sagedas-
 ti lahkavamate põhjuseks Tema poolehoidjate
 ja vastaste keskel. Viha usu vastu äratab sa-
 gedasti kõige metsikumad vaenulikkust ja sugu-
 luse lähesus enam sütitab kui kustutab va-
 nu. Aga tagakiusataavad peavad jääma lõpu-
 ni Kristusele truuks. Meie peame seisma oma
 Issanda eest isegi siis, kui meie kodu saab mei-
 le lõvinoopaks. (Spurgeon). Küll Issand õpetab,
 kuidas peame olema vaatsumiste aegadel.

37. ὁ ἰσχυρὸς πατέρα ἢ μητέρα ὕπὲρ
 ἐμὲ οὐκ ἔβουλον λέγει. καὶ ὁ ἰσχυρὸς
 υἱὸν ἢ θυγατέρα ὕπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔβου-
 λον λέγει. — Kui Kristuse tunnustamise

pärast on tekkinud võitlus, mis risub katki kõi-
 ge põhimad perekonnasidemed, siis tuleb neid
 sidemeid vaadelda, kui relativseid hüvesid (võrd-

le Matt. 8, 21 j.), mis on vastandiks Kristuse läbi edasiantud kõrgemale hüvele. (Meyer).

ὄψιων tähendab vere- või vaimusugulust, (Võrdle Joh. 15, 19). ἕπαρ αὐτῆ — minust üle, rohkem kui mina. (Võrdle Matt. 10, 24).

οὐκ ἔστιν μου ἄξιον (ei ole minu väärt, võrdle Matt. 10, 13), sest kes ei austa Kristust, kelle läbi on antud kõrgem hüve, tema tõelises tähenduses, see ei ole üldse väärt, et ta Tema juures osa saaks. (Meyer). Kes armastab isa või ema, poega või tüdart enam kui Jeesust, ei ole väärt, et Jeesus teda omaks jüngriks peaks ja temale oma lunastust paraks. See ei tähenda, et lunastaja tahab lõhkuda pühamaid perekonnaarmastuse sidemeid. Ei, Tema on ainult selle vastu, mis hindab vanemate- ja lastearmastust kõrgemalt, kui armastust Kristuse meie lunastaja vastu, mille läbi saab ka perekonnaarmastus õige pühitsuse. (Keil).

38. καὶ ὅς οὐ μισήσει τὸν στερνὸν

αὐτῶν καὶ ἔκγονοι οὗτοιο μου, οὐκ
ἔβου μου ἄξιοι. — μαρβίρει τὸν βαν-
ρὸν αὐτῶν. See piltlik ütetus on laenatud
rombest, mille järele hukkamõistetute pidi viima
oma nisti ise hukkamise kohale. Siin on mõel-
dud valu- ja häbivõimilasele vabatahtlikule kam-
natusese, mida nõuab jüngrilt Kristusele jä-
relkäimine. (Meyer). Ristiskandmise tarvidust tu-
letab Kristus oma jüngritele ja järelkäijatele
mitmel korral meelde. (Võrdle Matt. 16, 24;
Luk. 9, 23; Mark. 8, 34; 10, 21). Aga siiski
jää nendele Kristuse kõne „nistist“ tundma-
tunnis, kuni see nendele Tema enese ristilt
vastu paistis. Kanda valuristi veresugulaste —
— oma isa või ema, oma poja või tütre süü lä-
bi ja kannatada häbi ja surma nende,
kui vaenlaste käe läbi (Matt. 10, 21), — sel-
lers on Kristuse järelkäijad Tema ristiriiki
kutsutud ja ainult see, kes sünnilmas oma nisti,
osaks saanud mõõdul, Kristuse pärast kannatli-

kult enese peale võtab, on Kristuse väärt ja Tema au sees. (2. Tim. 2, 12). (Besser). Siin ilmas on iga ühe kanda rist, mida võib vaadelda kui oma risti. Võib juhtuda, et rist ei tõmba mitte meid üles, vaid meie peame teda üles tõmbama, olles nõus kannatama igasugust pimedust Kristuse pärast. Kristlane, kes hoidub emale ristikist, polegi kristlane. Sellepärast peame paluma: Issand, ära oled pannud risti minu peale, ära leba mul teda ära veeretada või temast tagasi tõmbuda. (Spurgeon).

39. ὁ εὐρώων ἐστὶν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπορίσει αὐτῆν, καὶ ὁ ἀπορίσει ἐστὶν ψυχὴν αὐτοῦ ἐνεκεν ἰμοῦ εὐρήσει αὐτῆν. — Selle salmi tulipunnt seisab ψυχὴν ja αὐτῆν kahemõttelisuses. Mõlemas lauses tähendab ψυχὴν maapealset elu, αὐτῆν — tõesist, igavest ehk jumaliku elu. Selle läbi sisaldab ka leidmine ja kaotamine mõlemas lauses isesugust mõtet. εὐρώων ἐστὶν ψυχὴν

tähendab elu päästmist usu ja Kristuse salgamise abil elusordetavail tagarüsumise ja survete kordadel. Sarnane elupäästmine toob kaasa igavese elu kaotuse; aga maapealse elu kaotus Kristuse pärast toob igavese elu leidmise. (Keil). *Кто о́ттоже...* kes oma hinge, kui kehalise elu kandja, kaotab ja, jäädes truuks Kristuse tunnustamisele, andub martüüriumile, see leiab teda, see leiab selle hinge, kui kõrgema elu kandja ja saab igavese elu. osaliseks Messia rügis. See näiline kaotus on tõsine võit, sest lühikese ajalise elu asemele saab igavese; aga see, kes salgamise läbi maapealse elu päästis kaotab peale surma mõlemad elud — maapealse ja igavese; sest ajalise surma järelle järgneb igavene surm. (Meyer). Kes oma elu kaotab Kristuse pärast, kannata des tagarüsumise puudusi ja minnes julgusega surma (võrdle Joh. 12, 11), see leiab oma elu, sest ajalisest surmast tuleb tema välja

igavese elu vihkab siin maailmas, see hoiab
seda igaveses elukes. (Joh. 12, 25).

II. Jullus

Ära unustage mitte et mina olen tul-
nud rahu tooma, mis peale, mina ei
ole tulnud rahu tooma, vaid sõda.
Sest mina olen tulnud inimist riide ja
ma tema isa vastu, ja tütar tema isa
vastu, ja minnet tema inimese vastu; ja in-
imese vaenlased on tema omad nõudnud
seda. Kes isa või ema enam armustab kui
mind, see ei ole mitte minu väest; ja
kes poega või tütar enam armustab kui
mind, see ei ole mitte minu väest. Ja
see ei võta ühe ristiga inimese peale ja ei käi
minu järel, see ei ole mitte minu väest.
Kes oma elu leiab, see kaotab selle ära, ja
kes oma elu ära kaotab minu pärast,
see leiab selle. Aamen. (Joh. 12, 25-32).

Sissejuhatus

Kallid kuulajad, ette loetud pühavõija sõna-
des esineb Kristus, kui prohvet (34-36), kui koh-
tanõistja (37-38) ja kui igavese elu allikas (39).
Nende sõnadega ennustab Jeesus Kristus riide
ja vaenu, mis tõuseb Tema pärast inimeste kes-
kel. Jeesus nõuab, et kõik kristlased peavad
kandma oma rist ja Tema järel käima ku-

Käesolev jutlus on lühend
ajavahemikku "Nus'elu" 1930 m-12, lk.
4-8. W. Hindor. 24. X 30.

II. Jutlus.

"Änge mõtelge mitte et mina olen tul-
nud rahu läkitama ^{ristikand} maa peale; mina ep
ole tulnud rahu läkitama, vaid ^{ristikand} mooka.
Sest mina olen tulnud inimest riide aja-
ma tema isa vastu, ja tütarit tema ema
vastu, ja minijat tema ämma vastu; ja ini-
mese vaenlased on tema omad kodakond-
sed. Kes isa või ema enam armastab kui
mind, see ep ole mitte minu väärt; ja
kes poega või tütarit enam armastab kui
mind, see ep ole mitte minu väärt. Ja
kes ei võta oma risti enese peale ja ei käi
minu järel, see ep ole mitte minu väärt.
Kes oma elu leiab, see kaotab selle ära, ja
kes oma elu ära kaotab minu pärast,
see leiab selle. Aamen. (Matt. 10, 34-39).

Sissejuhatus.

Kallid kuulajad, ettelõetud pühakirja sõna-
des esineb Kristus, kui prohvet (34-36), kui koh-
tumõistja (37-38) ja kui igavese elu allik (39).
Nende sõnadega ennustab Jeesus Kristus riide
ja vaenu, mis tõuseb Tema pärast inimeste kes-
kel. Jeesus nõuab, et kõik kristlased peavad
kandma oma risti ja Tema järel käima ku-

ni nad alles on. Kes tagariusamise survel
Kristuse kogudusest lahkeb ja hakkab mõn-
da maist väärtust, nagu perekonda, enam ar-
mastama, kui Kristust, see ei ole Tema väärt.
Tagariusamise kartusel Kristusest taganedes
hoiame küll alal maapealse elu, aga kaota-
me igavese.

Armsad kuulajad, kõiki kaks äärmust:
riid ja rahu.
de inimeste omavahelistes suhetes on olemas
kaks äärmust: riid ja rahu.

Sellest ajast peale, kui inimesed hakkasid
käsku rikkuma, tekkis maailma patt, sest
„patt on see, mis on käsu vastu.“ (1. Joh. 3,4).
Sellest ajast peale, kui tuli maailma patt,
kadusid loomulikud vahesõbrad inimeste va-
hel. Kristus armastus, hakkas valitsema ise-
kus, tekkis kurjus — omakasu püüdmine
ja kättemaksu himu. Inimesed hakkasid
ükssteisega riidlema, ükssteise vastu vaenu-
tundma. Rahvaste vahel algas kallale-

tung ja enesekaitse. Aga, vennad ja õed, sarnane elu ei ole loomulik. Loomulik on ainult armastus, millest voolab välja rahu.

Maailmas on olemas kolmesugune rahu: üldine, isiklik ja vaimline. Rahu on üldine, kui kõik riigid ja rahvad elavad ilma kartuseta, ilma hädashuta välisvaenlaste suhtes.

Rahu on isiklik, kui üksikud inimesed elavad üksteisega leplikult — ilma tülitada, ilma riivata. Aga see kõik on ainult välispidine, ilmlik rahu. On olemas veel üks rahu, mis on kõigist rahudest palju tähtsam. See on hinge-, südamerahu.

Inimese süda on see allik, kust voolab välja rahu ja vaen. Rahu soendab ja ühendab inimesi. Rahus saavad inimesed suurimateks sõpradeks ja annavad üksteise eest kas või elu. (Joh. 15, 13). Aga mis teeb vaen? Ta ajab inimesed omavahel riide ja ei too mingit tulu. (Jas. 4, 2). Ta sünnitab ainult pattu. (Õp.

s. 17, 19). Nõnda on siis hingerahu kõige kallim maapealne vara. Kui meis ei ole sisemist rahu, siis ei saa me ka välist rahu pidada. Kui meie hinges kustumub viha ja vaen, siis kustumub ta ka meie keskel. Aga kuidas saaksime kaotada omast hingest vaenu, et seal oleks ainult rahu?

Selle kohta ütlevad pühad apostlid, et inimene saab õigeks ja leiab rahu Jumala juures usu ja heade tegude abil Jeesuse Kristuse läbi. (Room. 5, 1; Jak. 2, 20).

Vaadake, kallid kuulajad, seda ülimate rahu tuligi Kristus maailma tooma, aga inimesed ei osanud teda vastu võtta, sest nende mõistmata süda oli pimedaks ja kurjaks läinud (Room. 1, 21). Kurjast südamest tuluvad kurjad mõtted ja kurjad teod. (Matt. 15, 19). Kristus tuli maailma valgust tooma (Joh. 8, 12), aga inimesed, kes olid kurjust täis, armastasid pimedust enam kui

valgust, sest igäiks, kes kurja teeb, vihkab
valgust. (Joh. 3, 19-20). Kristus tundis inime-
si ja teadis, et nendes ei ole jumalaarmestust
(Joh. 5, 42) ja et nad ei soovi Temalt vastuvõtta
hingerahu ja südamevalgust. See tuleb sellest,
et harjunud kommetest, olgu nad head või
halvad, ei taha inimesed kuidagi lahkuda.
Kui leidub keegi, kes püüab uusi, paremaid
kombeid maksma panna, siis tekib tema vas-
tu suur pahameel. Nõnda oli loota ka Kris-
tuse õpetusele vastaseid. Sellepärast ütleväi Te-
ma: „Mina pole tulnud rahu läkitama, mi-
na olen tulnud inimest riidu ajama.“ (Matt. 10,
34-35).

Kallid sõbrad, juba Kas on Kristuse pärast
mõne tarvitatud?
juttuse alguses nimetasin ma, et tänases pü-
hkirijas ennustab Kristus tagakiusamist, mis tõu-
seb kristlaste vastu. Kas on see ennustus, see
ettekuulutus tõeks saanud? Kas on Kristuse
järelkäijaid taga kiusatud? Kas on inimesed

Kristuse pärast mõõka tarvitanud? Kallid vennad ja õed, ajalugu tõendab, et kõik see on täide läinud ja äärmise sõgedusega sündinud. Kristuse järelkäijaid on nõhunud juudid, paganad, jumalasalgajad ja mitmed teised. Aga, o häbi, Kristuse nimel on tarvitanud mõõka ka kristlased ise.

Tägarüüsamise ettekuulu-<sup>mõõga tarvitamine Kris-
tuse enese vastu.</sup> tus sai tõeks juba Kristuse enese kohta. Jah, Messia tõotus ja ootus läheb punase niidina läbi terveist Vanast Testamendist (1. Moos. 3,15; 12,3; 26,4; 28,14; 2. Kun. 7,12-16; Jes. 7,14; Taan. 9,24-27; Mika 5,1 j.m.), Kristuse sündimise ajal kuulutasid Tema tulekust paljud tundemärgid (Matt. 2,1-11; 3,11-17; Luuk. 2,8-16. 29-32), — aga kui Messia tuli ja lunastuse tööle asus, siis ei võtnud Tema omased vastu (Joh. 1,11), Tema omad kodakondsed. See tuli sellest, et juudid ootasid mitte seda Messiat, keda prohvetid kuulutasid,

vaid sarnast, kes seab jalule nend riiklise
iseseisvuse. Kristus aga tuli inimesi hea poo-
le õpetama ja jumalariigi osalisteks tegema.
Variseerid ja rinjatundjad nägid, et Kristus
ei taha maapealses isandaks saada, ja
sellepärast ei või Tema nende Messias olla.
Ja nad kartsid, et kõik juudid usuvad
Tema sisse, kui Messia sisse ja siis hävita-
vad roomlased Juuda riigi ja rahva. (Joh.
11, 48). Selle kartuse tagajärjel püüdsid vari-
seerid ja rinjatundjad Kristust mitmel
korral kinnivõtta ja tappa. (Matt. 26, 59;
Mark. 3, 6; Luuk. 22, 2; Joh. 5, 16-18; 8, 59;
10, 39; 11, 53-54). Ja miks nad ei pidanud
tapma seda, keda prohvetid ette kuulut-
asid, sest nende esivanemad tapsid ju
prohveteid. (Neem. 9, 26). Aga, vennad ja
õed, nad ei saanud süüdi Kristusele elu
rilemale (Ap. t. 3, 15), enne midagi teha, kui
Ta ise arvas heaks inimeste pattude eest sur-

ma minna (1. Kor. 15, 3). Ja see sündis ai-
nult siis, kui Ta oli teinud oma lunastuse-
töö ja kõik valmis seadnud Uue Seaduse kogu-
duse asutamiseks. Kui kõik see oli tehtud, siis
andis Issand ennast vabatahtlikult ilmalike-
rude kohtuvõimude kätte, sest „kiri pidi töeks
saama”. (Joh. 19, 28).

Jumalid lükkasid enesest lööga tarvitamine
apostelite vastu.
Jumala Sõna ära ja ei arvanud ennast iga-
vese elu vääriliseks, sellepärast pöördid apost-
lid, pärast Kristuse surma, paganate poole.
(Ap. t. 13, 46). Kui vaevaline ja orjaline oli ju-
malasõna kuulutajate elukäik paganate juu-
res, sellest jutustab ap. Paulus järgmiselt: „Ma
olen... vaeva näinud, palju... hoope saanud...,
vangis ja sagedasti surma hädas olnud...
Kolm korda on mind vitstega pekstud, üks
kord kividega visatud, kolm korda on laev...
hukk ka läinud, terve öö ja päeva olen ma sü-
gavas meres olnud. Sagedasti on mul teekäi-

mis oli olnud, ma olen olnud jõgede peal mitmes hädas, mitmes hädas mõrtsurkate käes, mitmes hädas [juutide] seas, mitmes hädas paganate keskel, mitmes hädas linnas, mitmes hädas võrbes... sagedasti... nälja ja janu sees, sagedasti... külmus ja alasti. Peale selle... mure rõivide nõuduste eest. (2. Kor. 11, 23-28). Kallid sõbrad, umbes samasugust häda ja vaeva tuleb arvata ka teiste apostlite kohta, sest nende hääl läks välja üle kõige maa ja nende sõnad maailma otsani (Room. 10, 18), sest peaaegu kõik apostlid surid — kes müüga, kes risti surma. Umbes samasugune verevalamine kestis edasi ka peale apostlite surma, sest kristlased kuulusid kombeid, mis ei olnud süntsad paganatel vastu võtta. (Ap.t. 16, 21).

Kristlaste tagariisamine paganate poolt. Kristlaste tagariisamine paganate poolt.
ne paganate poolt algas 64.a., keiser Nero ajal, ja kestis kuni 312.a., keiser Konstantin

Suureni. Selle aja sees oli 10 tagakiusamise
ajajärku, üks metsikum kui teine. Polesid
tuleriidad, tõusid ristipuud, langesid tapa-
küüved... Ah, sõbrad, miks nii metsikul
kombel valab inimene inimese verd? Mis-
suguse raske süüteo pärast oli seda kõike
tarvis? Kallid sõbrad, ainult sellepärast,
et kristlased olid ausad, jumalakartli-
rud inimesed; ainult sellepärast et röö-
vida, et saaki saada. Jah, kallid kuula-
jad, sõda on hirmus sündmus, aga inime-
sed teevad sõja veel hirmsamaks, sest sõ-
jas püütakse lõhkuda, röövida, valetada,
äraanda. Kristlaste tagakiusamine oli hir-
mus, aga inimesed tegid teda veel hirmsa-
maks. Aga kannatajad ei kaebanud. Nen-
de mõtted olid elava Jumala juures. Nad
ei kartnud surma, mis viis elu sisse. Issan-
da ristil kandes, Issanda karikast juures jõud-
sid kristlased päevani, mil nad said täis-

inimused
kõikjal
sõda!

õigustest riigikodanikkudeks. Nüüd oleks
pidanud mõrk puhkama, aga ei. Ta ei ole
kunagi puhunud, ta ei puhka ka praegu.

Tänapäeval on üheosa Kristlaste tagariiusamine
jumalasalgajate poolt.
inimeste vaherõrd ristiusuga äärmiselt väe-
nulise. Aga need tagariiusajad ^{ei ole} paganad,
vaid usust taganejad, kes aga kannavad
veel praegu kiriklikku ristiniime. Paganad
võisid olla usklikud, aga need on ägeda-
mad jumalasalgajad. Sarnane kirikupõl-
gajate ja usuvihkajate kodumaa on prae-
guine Venemaa — endine tuhandekirikute
maa.

23. jaan. 1919. a. avaldas Nõukogude va-
litsus seaduse, millega kuulutati välja si-
dametunnistuse vabadus. See seadus lubab
igal kodanikul usku vabalt valida ja
kindlustab usuliste talituste puutumatu-
se. Aga kõik need suured töötused on
jäänud surnud täheks. Maksma ei ole

hakanud sallivuse seadus, vaid Jumalasal-
gajate liidu põhimõte, mis tahab pidada otsus-
tavat võitlust iga papi vastu, kas nimetata-
kse teda pastoriks, abtiks, rabiks, mullaks,
patriarhiks või paavstiks, ja see võitlus
peab kujunema möödapääsemata võitluseks
iga Jumala vastu, kas nimetatakse teda
Jehovaks, Jeesuseks, Buddaks või Alla-
hiks. Selle hündlauset on püütud teos-
tada suure agarusega. Tuhanded kiriku-
tegelased on hukatud, tuhanded vaevle-
vad vangikooneis, tuhanded on omava-
hel niidu aetud. Jumalasalgajate liidu
plaani järele tuleb sulgeda igal aastal
vähemalt $\frac{1}{5}$ kõigist olemas olevaist kiri-
kuist. Viie aasta pärast ei oleks Vene-
maal ühtki avatud kirikut. Nende
valgustatud aknad ei kutsuks palvele,
vaid klubiohtuile, tantsupidudele, näi-
temängudele... Armsad sõbrad, mis saab

nendest, kes Jumalat taga nõuavad, kes
usuliselt meest äärmavad?

Lugesin üht kurba kirja Venemaa proe-
guse pealinna elust. Kirjasaatja jutustab:
„Olin neis kirikus, mis ei olnud veel sul-
tud. Nad olid palvetajaid täis. Suurem osa
nuttis, oli meeleheitel, püksis peaga vastu
kivipõrandat. Mõned kiljatasid, hulusid...
Aga väljas, kiriku aiaääres, seisis preester-
kerjused ja palusid armuandi Kristuse ni-
mel. Need on inimesed, kes on kõigest ilma
jätud, kõigist ära tõngatud. Nendel ei
ole õigust toidukaardi peale, nendel ei ole
õigust peavarju peale, nad ei saa kustri
midagi osta, — see on näljasurma sureta-
mine kõigi inimeste silmade ees.“ Kirja-
saatja jutustab edasi, „Nägin Moskras 20°
külmal käes üht halli preester-kerjust kat-
mata peaga, katkistes poolsaapais ja ühes
ainsas võimaliku aluskües. Kuu all oli pal-

jas ihu... Tõnnetu oli külmasid sinine, suutis
vaevalt kõnelda ja pisarad külmasid jääks
tema palgedel." Nõnda jutustab pealtnägija.

Kallid kuulajad, teie tahaksite vahet
küsi: miks vaimulikud ei pane oma
ametit maha? Jah, kui need nägijad,
poolpaljad inimesed sooviksid preestri-
ametit maha panna, siis peaks nad
avalikult, rahva ees, oma vaimuliku sei-
suse, oma usu ärasalgama. Sarnane sur-
ve XX. aastasajal. Kuhu on jäänud
töötatud vabadus, ühetasolisus, võrdlus?
kas selles ongi tarvis kõige maade töö-
liste ühinenist? Aga, kallid sõbrad, är-
gem saagem kurjaks. Paremi palugem nende
eest, kes meile liiga teevad ja meid taga
küsaravad. (Matt. 5, 44).

Jutluse kestel nä-
gime, et Kristuse vastu on tarvitanud mõo-
ra juudid, paganad ja jumalasalgajad.

Kas ristiusulised on tarvita-
nud mõo- Kristuse pärast?

Aga kas on kristlaste eneste juures selles suhtes kõik korras olnud? Kas ei ole ka kristlased ise olnud mööga tõstmise algatajad? Jah, murides ajalugu ja vaadeldes meesaja elu, peame küll kinnitama, et Kristuse nimel on tarvitanud mööka ka kristlased ise. Nad on teinud seda paganate juures ja iseeneste keskel.

Sel ajal, kui ristiusk Paganate tagarüüsamine
Kristuse nimel.
oli keelu all, olid pealetungijaks paganad. Aga sel ajal, kui ristiusk sai riigi-
usks, said kristlased kohtumõistjaks.
Rõhutatud said nõhujaks. Nad unustasid oma Õpetaja käsu sõna: Armastage oma vihamehi (Matt. 5, 44) ja ärge makske kurja kurjaga (1. Peetr. 3, 9).

312. a. lõpetas keiser Konstantin Rooma riigis ristiusu tagarüüsamise. Aga juba 341. a. avaldas keiser Konstantinus seaduse, millega surmamõistluse ähvarduse all

keelati ära paganuse ohverdused. Pagana-
usku kuuluvus loeti riiklikuks kuriteoseks.

Paganate tagakiusami-
sest kasvas välja paganate ristiusustamine.

Paganate ristiusustamine
tuli ja möögaga.

XI - XV aastasadael kandis Rooma-ka-
toliku kiriku misjonitöö ebasristlikku il-
met. Jäeti kõrvale ristiusu levitamine ra-
hulikul teel. Misjonitöö vahendiks võeti tu-
li ja mõrk, sest sellega oli seotud maade-
ahvitsemise politika. Tõendusi selleks annab
meie oma isamaa ajalugu.

XI aastasajal algas sakslaste tung ida
poole, et muretseda uusi asunaid. Läh-
hedases ühenduses selle edasitungimisega
ja maade vallutamisega seisab ka paavsti
liivimaaale tulek, mille esimene katse sün-
dis mõni aasta enne 1184. a. Aga juba
1193. a. kuulutas paavst ristisõja välja
ja lubas kõigile meile täielikku pattude
andeksandmist, kes ristitähke võtavad

ja Liivimaale lähivad. Meie isamaal al-
gas tulekahi, voolas veri — paganate verikrist-
laste kätte läbi. Siin rööviti, põinuti, põleta-
ti, surmati; orjastati — ja seda kõike
öeldi tehtavat Kristuse pärast. O, kallid
kuulajad, sarnast ristiusu kuulutamist
ei ole Kristusele tarvis, seda on tarvis
ainult inimesele saagihimu pärast. Seda
ei tehtud Kristuse pärast, aga süski
Tema nimel. Et see ei olnud Kristuse
pärast, vaid ainult Tema nimel näitab
kujunkalt järgmine lugu. 1219. a. tulid
meie maale pattudeandekssaamise ots-
tarbel ka taanlased. Nüüd püüdis
kumbki ahnitseja võimalikult rohkem
maakohti oma alla viskuda. Saadeti
välja preestrid ja katsuti ristimist igal
viisil kiirustada, sest rahvas loeti selleala-
maks, kes teda ristis. Ristitud külla püs-
titati suur rist — tunnistuseks uuu vastu-

võtmisest ja rahvakuulumisest taanlastele.
Et ristimist rutemini teostada, anti igale
külaranemale kausitäis pühitsetud
vett ja kastmise viht kaasa, ja igüks pi-
di oma külarahva koreku kutsuma ja
veega üle riputama. Selle jandi kõrval
juhtus ka seda, et näitens sakslaste
poolt ristitud külla tulid taani risti-
jad ja karistasid eestlasi promisega
selle eest, et nad olid ette jõudnult
ristijailt ristimise juba vastu võtnud.
Vanad eestlased arvasid, et kristlastel
on üks ainus Jumal, üks ainus usk, üks
ainus ristimine, aga nad eksisid. Nen-
del kristlastel ei olnud ühtki Jumalat,
nendel oli ainult üks ainus soov — maiste
rikkuste ahnitsemine. Nendel oli küll
jumalakarilik nägu (2. Tim. 3,5) ja nad aus-
tasid Jumalat huultega, aga nende sü-
da oli kaugel Temast. (Mark. 7,6).

Kui inimese süda on Riid kristlaste eneste
keskel Kristuse pärast.
kaugel Jumalast, siis on ta kaugel ka õige ristiusu õpetusest.

Ristiusu õpetus sisaldub Pühaskirjas. Iga usklik peab Pühaskirja, kui õige ristiusu aluseks, vastu võtma. Aga inimeste teadmise ja arusaamise astmed on väga mitmesugused, sellepärast saadakse ristiusu õpetusest isemoodi aru. On inimesi, kes omandasid ristiusu käielikult, aga on ka inimesi, kes ei ole arusaanud ristiusu põhiõpetusest. Mõned sarnased isikud ei ole, kahjuks, oma arusaamatust enesel hoidnud, vaid nad on teda kuulutama hakanud ja on ka poolehoidjaid leidnud. Sellepärast on kristlased, kes pidid üks kari olema (Joh. 10, 16), paljudesse lahkuskudesse killenenud. Kõigi maailmas esinevate usulahkude vahel puudub kokkulepe, valitseb viha ja vaen. Aga niisuguste inimeste vaidlemised on tükk-

jad, kelle meel on ära rikutud ja kelle
käest on tõde ära niisutud (1. Tim. 6, 5).
Kristlased on unustanud oma Õpetaja kä-
su: „Armastage üksteist hellasti kui van-
mad (Room. 12, 10). Kui meis oleks enam
armastust, siis oleks enam ka üksteise
arusaamist, sest armastus ei suurustele, ta
ei saa vihaseks, ta sallib nõike, ta usub
nõike“ (1. Kor. 13, 4-7). Aga üleliigne uhkus,
üleliigne kurjus on teinud inimeste südame
kõvaks ja meeled segaseks.

Mulle tuleb meelde üks juhus. Kord
olid mitme usu vaimulikud kuskil sünni-
päeval koos. Lahke pereisa kutsus neid
peoõhtule, et luma sõprust ja üheskoos
palvetada. Aga kristlikku sõpruse tunnet
ei suutnud äratada ka sünnipäeva rõõmus
ühendav meeleolu. Mitmed koosolijad eraldu-
sid uskude järele... ja kui üks vaimulikku-
dest võttis palve laulaks „Meie Isa“ palve, mida

on Jeesus Kristus Ise meile annud (Matt. 6, 9-13) ja mis on ühine kõigile kristlasile, siis väikisid mitmed võimalikud ja hoidsid käsi... ühelt selja peal koos. Vaadake, kui kaugele on läinud jahedus meie vahel, isegi "Meie Isa" palve ei ühenda meid.

Kallid vennad ja õed, Miks tõi Kristus maailma rüüde, aga mitte rahu
tänapäevases juttus rääkisime, kuidas tekkis rüüde ja kuidas voolas veri Kristuse pärast ja Kristuse nimel. Sarnane rahutu seisund on olnud algusest peale kuni tänase päevani.

Eltoodud rurbade sündmuste mõju all tekib, võib olla, nii mõnegi huultele etteheide:

"Mis jaoks tuli Kristus maailma ja tõi nii palju rüüde kaasa?" Nii mõnigi tahaks öelda "Sarnaselt võimud tulemata jääda". Aga, kallid sõbrad, ärge tehke pattu. Sarnast etteheidet saab teha ainult pagan. Iga kristlane teab kuidas üheainsa inimese sõnakuulmatuse pärast tuli maailma patt ning surm (Room.

5, 12) ja rüüdas Kristuse sõnakuulnuse läbi said paljud õigeks (Room. 5, 19). Aga süüski võiksime küsida: Miks tõi rahuarastaja Kristus maailma rüüdu? miks ta ei toonud rahu, mida ise õpetas (Matt. 5, 5; 9, 25). Et seda küsimust lahendada, peame enne vastama kahele teisele küsimusele: 1) Missugune on inimene oma tunnete poolst väljaspool ristiusku? ja 2) Missugust nut õpetust kuulutab Kristus?

Oma hinge põhjas on Missugune on inimene oma tunnete poolst väljaspool ristiusku? inimene täis enesearmastust. Isesusse kaldurus tuli ilmsiks juba kohe pärast patulange mist. Eksimud inimene püüdis ennast igapidi vabandada ja tust süüdistada: mees ajas süü naise peale, naine assu peale (1. Moos. 12-13). Algukest peale ihkab inimene maa-pealseid hüvesid ja ainelisi varasid, — kõike seda, mis magus ja ilus. Lihaliknude hirmude tagajärjel ollakse täis ahnust, kadedust, kurjust, täis tighedust, rüüdu, kavalust, täis

keelepõrsu, hooplemist ja jumalavihkanist
(Room. 1, 29-31).

Kristus aga õpetab,

Missugust mit õpetust kuulab Kristus?

et kõige inimesed on õed ja vennad (Matt. 12, 50; 23, 8). Enesearmastuse asemele peab astuma vastastikune armastus (Joh. 5, 44). Kaastundmus vaeste ja võõraste, vangide ja haigete vastu on ülim voores. (Matt. 25, 35-40). Pühitagem õigluse, kaastundmuse, südamepuhtuse, rahunõudmise poole (Matt. 5, 6-9). Kristus võttis oma õpetuse kahens käsuks kokku: 1) Armasta Issandat oma Jumalat üle kõige, 2) armasta oma lähimest kui iseennast (Mark. 12, 30-31).

Kallid kuulajad, võrrel-

Järeldus ja kokkuvõte.

des inimese tundeelu ja Kristuse õpetuse põhijooni näeme, et nende vahel on äärmiselt suur ning sügav vahemaa. Inimene püüab kurjuse poole, Kristus hea poole. Inimene püüab Kristuse juurest eemale, surmaniigi

poole põgeneda, aga Kristus tahab teda enese, kui eluallika juurde viia, et anda patusele inimesele lunastust.

Kurjuse poole rühkides, satub inimene tee peal kokku kaasainimestega, kes tema mõtteid ja tegusid pooldavad või mitte, kes on tema soovide ja sammude vastu ükskõiksed või kes tahavad sellest ka omale kasu saada. Sarnaste kurja poole pühivate inimeste vahel saab rahu ja tekitab rüid. Aga ma ütlesin juba jutluse alguses, et sarnane vaherkord ei ole loomulik. Sarnane vaherkord ei ole loomulik, sest kõik inimesed põlveravad ühest verest (Ap. t. 17, 26), sest kõik inimesed on selle vere läbi ühevõrra päris patu sees, sest kõigil inimestel on üks Jumal ja üks vahemees Jumala ja kaasainimeste vahel — Jeesus Kristus (1. Tim. 2, 5), sest kõik terve inimkond on ühise saatusena seotud, sest Issand lunastas kõiki inimesi patust ja selle

tagajärgest — surmast (1. Joh. 4, 9-10) ja tegi
enese lasteks usu läbi (Kal. 3, 26). Vaadake,
armsad vennad ja õed, need on põhjused,
miks ei ole riid ja tüli, vaen ja viha loo-
mulinud vahekorrad.

Et meie vahel väheneks vaen, tuleks alan-
dada enesearmastuse püüdeid ja äratada
ning suurendada jumala- ja ligimesearmas-
tuse tundeid. Kristuse eest ei tule mitte põ-
geneda, vaid Temaile peab vastu minema.
Meie ei tohi kõita ennast otsenkohe maa-
pealsete väärtuste külge, vaid seda võime
teha ainult Kristuse läbi. Jeesuse läbi
oleme jumalaga ja inimestega ühendu-
ses (1. Tim. 2, 5).

Kes kõneleb Kristusest, see peab ka ta-
litama nagu Tema (1. Joh. 2, 6). Koigil
kristlastel peaksid olema samasugused tun-
ded mis Kristusel (Filip. 2, 5). Kui me püüak-
sime käia Kristuse jälgedes, siis oleks valitsemud

maailmas rahu ja ei oleks olnud vähemalt
tänapäev ristiusu tagariisumist. Aga enamas-
ti kõik kristlased on elanud peasegu nagu
paganad. Vanasõna ütleb: Mida sa külvad,
seda sa ka lõikad ja Salomon ütleb: „kes kõ-
verust külvab, see lõikab viletsust.“ (Õp.s. 22,8),
sellepärast tuleb siindistada ristiusu taga-
riisumistes, mis ei tule paganate, vaid teiste
jumalasalgaajate poolt, ainult kristlasi endid.

Tänasest pühakirjast kuulsime sõnu:
„Kes isa või ema enam armastab kui mind,
see ep ole mitte minu väärt ... ja kes ei võ-
ta oma risti enese peale ja ei käi minu jä-
rel, see ep ole mitte minu väärt“ (Matt. 10,
37-38). Kristus ütleb seda hoiatuseks nen-
dele, kes Tõmast tagariisumiste puhul taga-
nevad, pidades maapealseid väärtusi kel-
limaks kui Teda. Kes ei ole julgenud Kris-
tust tunnustada inimeste kes, seda tahab Kris-
tus ära salata ka oma Isa kes (Matt. 10, 32-33).

Kristus ei nõua meilt, et me peaksime ma-
ha jätma kõik maapealsed väärtused, oma
isa ja ema, oma naise ja lapsed, oma õed
ja vennad. Ei. Isa ei nõua ka seda, et me
kõik peame Tema pärast surma kannata-
ma. Ei. Tema ainult hoiatab ja nõuab,
et maapealsete väärtuste armastamine süs-
nises Tema, kui vahemehe kaudu.

Kristus ise hoolitses oma ema eest
ristipuu all (Joh. 19, 26-27). Kristus ise
soovis, et surmanõukas Temast mööda
oleks läinud, aga mitte nõnda kuidas Te-
ma tahtis, vaid nõnda, kuidas oli Isa soov.
taevas (Matt. 26, 29). Tema oli Isa vastu sõ-
nakuulelik kuni surmani. (Vilip. 2, 8).
Aga et Kristus on Jumala pärast ja meie
oleme Kristus pärast (1. Kor. 3, 23), siis pe-
ame ka meie Tema vastu sõnakuulelikud
olema, nagu Tema oli Isa vastu. Nõudru
süis meilt sõnakuulamine kas või siit ilmast

lahkumist. Viimasel juhul ei tarvitse meil neid kartta, kes ihu ära tapavad, aga ei saa hinge tappa (Matt. 10, 28), sest Kristus on maailma äravõitnud (Joh. 16, 33).

Kui me lõõme kartma ja hoiame alles maapealse elu, siis me kaotame igavese elu ja kui me maapealse kaotame Kristuse pärast, siis leiame uue elu Kristuse läbi Jumala juures (Matt. 10, 39).

Igavese elu leiavad kõik need, kes astuvad Jumalaga ühendusse (Joh. 6, 33-54). Aga et pärispatu pärast võib saada ühendust Jumalaga ainult oma Lunastaja läbi, siis on elu ainult sellel, kel on ühendus Jeesuse Kristusega (Joh. 6, 47-48), kui elurahitsejaga (Ap.t. 3, 15), kui eluriviga (1. Peetr. 2, 4.5). Õlu on ainult sel, kes, kui sööb Tema ihu ja joob Tema verd (Joh. 6, 51-53-56), kes usub Tema sisse (Joh. 3, 16; 6, 47) ja kes kuulab Tema sõna (Joh. 6, 68) ja täidab Täevaise käskeid (Joh. 14, 50).

Palugem Issandat jumalat, et Ta
valgustaks meie meelt ja seletaks
meie mõtteid. Palugem Jeesust Kris-
tust, et Ta päästaks meid igast rün-
gusest, et me võiksime elada Tema käs-
kude järel ja püsida igavesest elu. Amen.

Auhinna f00

470808

i